

Stikordet: Statsvirksomhed til Statsforbrug — saaledes tror jeg, det hedder. Det er et System, som vel kan forsvares fra een Side set; Fangerne skal beskæftiges, og det anerkendes. Men den Beskæftigelse, de faar, kommer til at ramme saa overordentlig ulige. Man ræsonnerer som saa, at Skatteyderne maa betale Fangerens Underhold, og saa kommer det Skatteyderne til gode, hvis vi lader Fangerne tjene mere; derved bliver Skatteydernes Byrde ringere. Men det bliver desværre ikke saaledes, at alle Skatteydere faar Lettelse i lige Grad. De Skatteydere, som ikke har leveret Arbejde til Statens Forbrug, faar en Lettelse og intet andet; men de Skatteydere, der som Arbejdere og Arbejdsgivere har forsynet Staten med Varer, være sig Tekstilvarer eller andre, de faar nok den lille Skattelettelse, men kommer til at miste det Arbejde, de mere eller mindre har subsisteret paa. Det er klart, at dette er en Følge af Fængernes Virksomhed, som rammer ret haardt paa forskellige Steder. Det rammer bestemte Virksomheder, Tekstilindustrien, Skotøjsindustrien, Kurvemagerne og en Række andre Virksomheder. Og det rammer selvfølgelig Arbejderne haardest, hvorfor jeg ogsaa venter, at det vil blive paatalt fra den Side, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) hører til. Jeg staar her med Tekstilarbejderforbundets Blad i Haanden, og i dette er dette Forhold paatalt i høj Grad. Sagen er nemlig den, at Arbejderen absolut mister den Fortjeneste, han har haft, naar en, der opholder sig i Fængslet, skal udføre denne Gerning i hans Sted, og hans Tab er uopretteligt. Derimod er det muligt, at Arbejdsgiveren kan arrangere sig paa en eller anden Maade; men fra vedkommende Arbejder tages Arbejdet helt bort. Nu kan der sikkert findes et Kompromis mellem de to Interesser, her er Tale om, Statens og de private Virksomheders Interesse, og Kompromisset kan formodentlig gaa i den Retning, at Justitsministeriet konfererer saa intimt som muligt med de vedkommende Virksomheder for at søge ved deres Hjælp at faa udpeget Arbejde under de paagældende Fag, som Fængslerne kan udføre uden at skade den private Virksomhed eller i alt Fald uden at skade den i høj Grad. Der vil f. Eks. under Tekstilindustrien være visse Varer, som man i alt Fald endnu ikke er begyndt at tilvirke her i Landet. Det kunde man altsaa lade Fangerne begynde paa uden at gøre den

private Virksomhed Skade i Øjeblikket, og saa vilde ingen i Øjeblikket have Grund til direkte at beklage sig. Paa samme Maade kunde man ogsaa nok finde Vej i andre Fag. Jeg henstiller altsaa til den højtærede Justitsminister, at man saa vidt muligt søger at indskrænke den Interesses modsætning, der er imellem Staten paa den ene Side og den private Virksomhed paa den anden Side, til at omfatte saadanne Omraader, hvor den private Virksomhed ikke alt for haardt kommer til at følge Konkurrencen fra Fængselsarbejdets Side. Hvis jeg ikke husker fejl, blev det af den tidligere Justitsminister anført, at man ved at sysselsætte Fangerne i saadanne bestemte Fag vilde lære dem et Arbejde, som de, naar de kom udenfor Fængslets Mure, kunde tjene deres Brød ved. Det er jo en meget smuk Tanke, men der er den praktiske Vanskelighed derved, at selv om man, hvad jeg betvivler, kan oplære en Svend i et og andet Fag under et Fængselsophold, tvivler jeg om, at vedkommende, naar han kommer paa fri Fod, vil kunne komme til at arbejde sammen med frie Arbejdere — ikke fordi han ikke har Kendskab til vedkommende Fag, men fordi man i næsten alle Fag stiller bestemte Fordringer til Uddannelsen og til Aflæggelsen af en Prøve for at nogen kan komme til at arbejde som Svend i vedkommende Fag. Som Følge deraf vil en Mand, som er oplært i Fængslet, neppe blive anerkendt som Svend i vedkommende Fag. Det vil derfor sikkert kun medføre Skuffelser, naar man tror, at man kan gennemføre den Tanke: i Fængslerne at oplære Arbejderne til Beskæftigelse i visse Fag udenfor Fængslet.

Jeg glemte, da jeg talte om Rejsestipendier, at jeg gerne vilde rette en Henstilling til den højtærede Handelsminister. Man har jo Rejsestipendier under Haandværk og Industri og ogsaa under Handelen, som bevilges med en vis Sum til unge Mennesker, som rejser til Udlandet for at studere deres Fag der. Men der har i den senere Tid rejst sig stærke Ønsker om at kunne faa nogle Stipendier af en noget anden Art, nogle Bevillinger til Eksportstipendiater, til Folk, som ønsker at rejse til Udlandet for der at virke for den danske Eksport. Det er et Omraade, som jeg tror vil have stor Betydning for vor Handelsstand, og jeg vil gerne lægge et godt Ord ind for, at man kunde faa en Bevilling til saadanne Handels-Eksportstipendiater.

Endelig skal jeg henvende mig til den